

ISSN 2181-9599

Doi Journal 10.26739/2181-9599

ЎТМИШГА НАЗАР

1 МАХСУС СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР 1

LOOK TO THE PAST
SPECIAL ISSUE 1

ТОШКЕНТ-2025

Бош мухаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Муртазаева Рахбар Хамидовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Бош мухаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Джураева Нилуфар Далибаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон жаҳон тиллари университети

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори,
профессор, академик,
Ўзбекистон Миллий университети

Бобожонова Дилором Бобожонова
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон жаҳон тиллари
университети

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Аширов Адхам Азимбаевич
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Агзамова Гулчехра Азизовна
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Бурдиашвили Майя
тарих фанлари доктори,
Телави давлат университети

Кожакеева Ляззат Темировна
тарих фанлари доктори, доцент,
Хотин-қизлар давлат педагогика
университети

Аминова Азиза Марковна
тарих фанлари доктори, доцент,
Навоий давлат педагогика институти

Ульжаева Шохистахон Мамажоновна
тарих фанлари доктори,
Тошкент ирригация ва кишлок
хужалигини механизациялаш
мухандислари институти
Миллий тадқиқот университети

Худайқулов Тулқин Дўстбоевич
Тарих фанлари доктори (DSc)
Шаҳрисабз дала педагогика институти

Гофоров Шокир Сафарович
тарих фанлари доктори, профессор
Самарқанд давлат университети

Эргашева Юлдуз Алимовна
Тарих фанлари доктори, профессор,
Қариш муҳандислик-иқтисодиёт
институти

Халикова Раҳбар Эргашевна
тарих фанлари доктори, профессор,
Тошкент давлат техника университети

Ишанходжаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Эшов Боходир Жўраевич
тарих фанлари доктори, профессор
Қариш давлат университети

Маҳкамova Надира Раҳмановна
тарих фанлари доктори, профессор,
Тошкент ахборот технологиялари
университети

Кебадзе Мадонна
тарих фанлари доктори,
Телави давлат университети

Абдуллаева Яхшибека Атамуратовна
тарих фанлари доктори, доцент,
Нукус давлат педагогика институти

Мустафасева Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари доктори
Ўзбекистон Фанлар академияси

Ерметов Аваз Абдуллаевич
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Хайдаров Ғайратбек Мирзапўлатович
тарих фанлари доктори, профессор,
Андижон давлат университети

Расулов Абдуллажон Нуриддинович
тарих фанлари доктори, профессор
Наманган давлат университети

Ковалев Борис Николаевич
тарих фанлари доктори, профессор
Санкт-Петербург Тарих институти

Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Ауанасова Алима Мусировна
тарих фанлари доктори, профессор,
Қозоғистон давлат тарихи институти

Бегалинова Калимаш Капсамаровна
фалсафа фанлари доктори, профессор,
Қозоғистон Миллий университети

Хайдаров Муродилла Махмуталиевич
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Тожибоев Музаффар Турдибоевич
тарих фанлари доктори, профессор,
ИИВ Академияси

Алиева Лале
тарих фанлари доктори,
Озарбайжон давлат университети

Саипова Камола Давляталиевна
тарих фанлари доктори, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Исмаилова Алмаз
тарих фанлари доктори,
Догистон мустақил университети

Иноятова Диларам Маниглиевна
Тарих фанлари доктори (DSc), профессор
Ўзбекистон Миллий университети

Дорошенко Татьяна Ивановна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Бабаджанова Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари университети

Ширванова Тарана Амирага кызы
тарих фанлари номзоди, доцент,
Азербайджон давлат
иқтисодиёт университети

Мирзалиев Улуғбек Бегмурзаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), Гулистон
давлат педагогика институти

Нуруллаева Шоира Кушназаровна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Урганч давлат университети

Толибоева Нодира Одилжоновна
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон
жаҳон тиллари университети
Масъул котиб

Теймураз Ахалмосулишвили
тарих фанлари номзоди, профессор,
Телави давлат университети

Джоробекова Айнур Эшимбековна
тарих фанлари номзоди, профессор,
Қозоғистон дипломатия академияси

Рахмонқулова Зумрад Бойхуразовна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Исаков Бахадир Нигматуллаевич
тарих фанлари номзоди,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари университети

Холмуродов Дилшод Рашидович
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), Жиззах давлат
педагогика университети

Одилов Аброр Анварович
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети
Масъул котиб

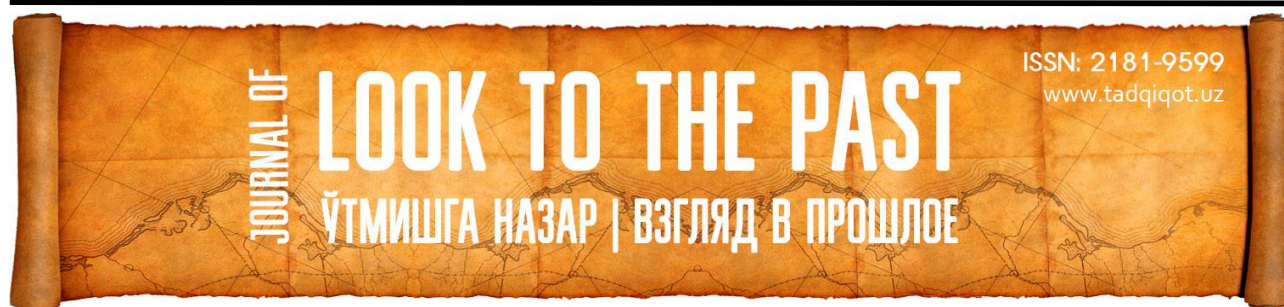
Тўхтабасев Аъзамжон Шарипхўжаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доцент,
Наманган давлат университети

Халмуратов Бахтиёр Режавалиевич
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доцент,
Наманган давлат университети

Алимардонов Отабек Қудратович
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доценти
Ўзбекистон Миллий университети

МУНДАРИЖА | СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT

1. Раҳбархон Муртазаева ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ХОРИЖДАГИ ВАТАНДОШЛАР БИЛАН АЛОҚАЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАНИШИ - УМУММИЛЛИЙ ТОТУВЛИКНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ.....	5
2. Diloram Babajanova AMIR TEMIR VA TEMURIYLAR DAVRINING ЎРГАНИЛИШИ.....	9
3. Eshov B.J. JANUBIY O‘ZBEKISTON JANON TAMADDUNI KONTEKSTIDA.....	16
4. Адолат Раҳманкулова ЭТНОКУЛЬТУРНОЕ МНОГООБРАЗИЕ УЗБЕКИСТАНА.....	22
5. Muborak Matyakubova XVI-XVIII ASRLARDA XIVA XONLIGINING IQTISODIY-MADANIY HAYOTI.....	30
6. Раушан Камалова СОЦИАЛЬНОЕ ЗНАЧЕНИЕ НАРОДНЫХ ТРАДИЦИЙ СОХРАНЕНИЯ ЗДОРОВЬЯ И ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ У КАРАКАЛПАКОВ.....	38
7. Дилором Разикова ВНЕШНЯЯ ПОЛИТИКА ЯПОНИИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: КЛЮЧЕВЫЕ ЭТАПЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ.....	49
8. Фаррух Разаков УЗБЕКСКАЯ ИСТОРИОГРАФИЯ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ ОСМАНСКОЙ ИМПЕРИИ С ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В XVI-XIX ВВ.....	64
9. Iroda Sanginova O‘ZBEKISTONDA AYOLLARNING DAVLAT VA JAMIYAT ISHLARINI BOSHQARISHDAGI ISHTIROKI GENDER TENGLIGINIG ASOSI SIFATIDA.....	71
10. Турдыгул Пирниязова ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ТАРИХИДА ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДАН КЕЙИНГИ ЙИЛЛАРДАГИ БУЮК ҚУРИЛИШЛАР ХАЛҚ ХОТИРАСИДА.....	76
11. Кямаля Наджафова РОЛЬ АХМЕД БЕКА АГАЕВА И ЕГО ПАРТИИ “ДИФАИ” В БОРЬБЕ ПРОТИВ ДАШНАКСКОГО ТЕРРОРА В КАРАБАХЕ В НАЧАЛЕ XX ВЕКА.....	81
12. Ибрагимжан Ташматов ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖНАЦИОНАЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ И НАЦИОНАЛЬНОГО СОСТАВА СЕМЕЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	90
13. Shaxnoza Tasheva QASHQADARYODA MILLIY TIKLANISH DAVRIDA MADANIY MEROSNI ASRASH VA RIVOJLANTIRISH: (1991-2016YY).....	96
14. Umarali Shamayev MUSTAQILLIK YILLARIDA TARIXIY-MADANIY MEROS (ARXELOGIYA YODGORLIKLARI)GA BO‘LGAN E‘TIBORNING QONUN VA QONUNOSTI HUIJATLARIDA AKS ETISHI.....	101
15. Mirzabek Xolboyev FARG‘ONA VODIYSI OBLASTLARIDAGI ARXIV MUASSASALARI FAOLIYATI TARIXI: MUAMMO VA YECHIMLAR.....	106

UO‘K 9(93/94)

Shaxnoza Uzakovna Tasheva,
Qarshi davlat universiteti doktoranti

**QASHQADARYODA MILLIY TIKLANISH DAVRIDA MADANIY MEROSNI
ASRASH VA RIVOJLANTIRISH: (1991-2016YY)**

For citation: Shakhnoza U. Tasheva. PRESERVATION AND DEVELOPMENT OF CULTURAL HERITAGE IN KASHKADARYA DURING THE PERIOD OF NATIONAL REVIVAL: (1991-2016). Look to the past. 2025, Special issue 1, pp.96-100

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15754414>

ANNOTATSIYA

Qashqadaryo viloyatida 1990-2016 yillar mobaynida milliy o‘zlikni anglash va milliy tiklanish tamoyillari asosida yosh avlodning kasbiy salohiyatini ro‘yobga chiqarishga yo‘naltirilgan davlat siyosati va uning amaliy natijalari ushbu maqolaning asosiy tahlil obyekti hisoblanadi. Maqolada O‘zbekiston mustaqillikka erishgandan so‘ng mamlakatning madaniy-ma‘rifiy sohalarida, xususan, Qashqadaryo viloyatida ham tub o‘zgarishlar ro‘y berganligi ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilingan. Milliy qadriyatlarni tiklash, madaniy merosni asrab-avaylash, an‘anaviy hunarmandchilikni rivojlantirish va yosh avlodni barkamol etib tarbiyalashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilganligi, qabul qilingan farmon va qarorlar, tashkil etilgan uyushmalar va markazlar, shogirdlik maktablari va hunarmandlar maskani – bularning barchasi Qashqadaryo viloyatida milliy tiklanish jarayonining muhim tarkibiy qismlari bo‘ldi va hududning madaniy-ma‘rifiy yuksalishiga xizmat qilayotganligi asoslangan.

Kalit so‘zlar: milliy tiklanish, ta‘lim, madaniy me‘ros, madaniy meros turlari.

Шахноза Узаковна Ташева,
докторант Каршинского государственного университета

**СОХРАНЕНИЕ И РАЗВИТИЕ КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ В КАШКАДАРЬЕ
В ПЕРИОД НАЦИОНАЛЬНОГО ВОЗРОЖДЕНИЯ: (1991-2016 ГГ.).**

АННОТАЦИЯ

Основным объектом анализа в данной статье является государственная политика, направленная на реализацию профессионального потенциала молодого поколения на основе принципов национального самосознания и национального возрождения в Кашкадарьинской области в период с 1990 по 2016 годы, и ее практические результаты. В статье с научной точки зрения анализируются коренные изменения, произошедшие в культурно-образовательной сфере страны, в частности в Кашкадарьинской области, после обретения Узбекистаном независимости. В основе этого лежит тот факт, что были реализованы комплексные меры, направленные на возрождение национальных ценностей, сохранение

культурного наследия, развитие традиционных ремесел, комплексное воспитание подрастающего поколения, приняты указы и постановления, созданы объединения и центры, школы ремесленничества, ремесленнические центры, которые стали важными составляющими процесса национального возрождения в Кашкадарьинской области и служат культурно-образовательному подъему региона.

Ключевые слова: Национальное возрождение, Образование, Культурное наследие, Виды культурного наследия.

Shakhnoza U. Tasheva,

Doctoral Student at Karshi State University

PRESERVATION AND DEVELOPMENT OF CULTURAL HERITAGE IN KASHKADARYA DURING THE PERIOD OF NATIONAL REVIVAL: (1991-2016)

ABSTRACT

The main object of analysis in this article is the state policy aimed at realizing the professional potential of the younger generation based on the principles of national identity and national revival in the Kashkadarya region during 1990-2016, and its practical results. The article analyzes from a scientific point of view the fundamental changes that have occurred in the cultural and educational spheres of the country, in particular in the Kashkadarya region, after Uzbekistan gained independence. It is based on the fact that comprehensive measures have been implemented aimed at restoring national values, preserving cultural heritage, developing traditional crafts, and educating the younger generation in a holistic manner, adopted decrees and resolutions, established associations and centers, apprenticeship schools, and artisan centers - all of these have become important components of the process of national revival in the Kashkadarya region and serve the cultural and educational uplift of the region.

Index Terms: National Revival, Education, Cultural Heritage, Types of Cultural Heritage.

1. Dolzarbligi:

O'zbekistonning davlat mustaqilligiga erishishi mamlakatning madaniy-ma'rifiy hayotida yangi sahifa ochdi va jamiyatning barcha sohalarida, xususan, madaniyat, ilm-fan va ta'lim kabi muhim tarmoqlarda chuqur islohotlarga turtki bo'ldi. O'tgan asrning 90-yillari O'zbekiston tarixiga "milliy tiklanish" davri sifatida muhrlandi. Mazkur davrda milliy o'zlikni anglash, boy madaniy merosni asrab-avaylash va kelajak avlodni barkamol etib tarbiyalash masalalariga ustuvor ahamiyat berildi. Ushbu transformatsion jarayonlarning Qashqadaryo viloyati misolida qanday kechganini tadqiq etish ilmiy-amaliy jihatdan dolzarb ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston mustaqillikning ilk yillarida milliy tiklanish yo'lidan borar ekan, madaniyat, fan va ta'lim sohalarida misli ko'rilmagan, tub islohotlarni amalga oshirdi. Barcha hududlar qatori, Qashqadaryo viloyatida ham an'anaviy hunarmandchilikka alohida e'tibor qaratildi va ushbu sohani rivojlantirish davlat hamda jamoatchilik tomonidan har tomonlama qo'llab-quvvatlandi.

2. Metodlar:

Maqola umum qabul qilingan tarixiy metodlar tarixiylik, ketma-ketlik, xolislik tamoyillari asosida yoritilgan bo'lib, unda Milliy tiklanish davrida milliy o'zlikni anglash bu madaniy meros tushunchalariga, madaniy merosimizni asrab avaylash va uni kelajak avlodga yetkazishda davlat tomonidan amalga oshirilgan huquqiy chora-tadbirlar asosida o'z tarixiy ildizlarini biluvchi va qadrllovchi, faxr tuyg'usi mavjud bo'lgan barkamol insonni shakllantirish masalalari yotadi.

Madaniy meros - bu guruh yoki jamiyatning avlodlardan avlodlarga o'tgan moddiy va nomoddiy meros boyliklaridir. Har bir o'tmish mahsuli meros sanalmaydi; balki meros - bu jamiyat tomonidan saralab olingan qadriyatlarining ifodasidir.[1]. Madaniy meros deganda muayyan guruh yoki jamiyatga o'tmish avlodlardan yetib kelgan moddiy (inshootlar, obidalar, landshaftlar, arxiviy manbalar, kitoblar, san'at asarlari va artefaktlar) hamda nomoddiy (folklor, an'analar, til va bilimlar kabi) merosiy boyliklar majmui tushuniladi. Unga, shuningdek, madaniy jihatdan ahamiyatli

landshaftlar va biologik xilma-xillikni o'z ichiga olgan tabiiy meros ham kiradi.[2] Bu atama ko'pincha mahalliy aholining intellektual mulkini himoya qilish bilan bog'liq masalalar bilan bog'liq holda ishlatiladi. [3] Bunga sabab dunyodagi har bir xalqning o'ziga xos madaniy merosi mavjud bo'lib, bu uning jahon xalqlari ichida individualligini namoyon qiladi.

Endi xalqlar madaniy merosini asrab-avaylash, ularni kelajak avlodga yetkazishni har bir jamiyat o'z vazifasi deb biishi keak. Madaniy boyliklarni huquqiy muhofaza qilish bir qator xalqaro shartnomalar va milliy qonunlarni o'z ichiga oladi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti, YuNESKO va Xalqaro ko'k qalqon madaniy merosni himoya qilish bilan shug'ullanadi. Bu, shuningdek, Birlashgan Millatlar Tashkilotining tinchlikparvar kuchlari integratsiyasiga ham hattoki tegishlidir.[4] Madaniy merosni muhofaza qilish, shuningdek, ayniqsa nozik madaniy xotirani, o'sib borayotgan madaniy xilma-xillikni va davlat, munitsipalitet yoki mintaqaning iqtisodiy asosini saqlanishi kerak.

Qashqadaryo viloyatida milliy tiklanish davrida madaniy merosni saqlanishi va bugungi kunda o'z ahamiyatini yo'qotmaganligi namoyon qiluvchi turlarining rivojiga kata ahamiyat berib kelingan. Xususan, biz xunarmandchilik turini oladigan bo'lsak, 1997-yil 31-martda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-1741-sonli Farmoni "Xalq badiiy hunarmandchiligi va amaliy san'atini yanada rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida" ushbu yo'nalishdagi davlat siyosatining muhim asosi bo'lib xizmat qildi. [5] Mazkur Farmonning asosiy maqsadi milliy madaniyatni rivojlantirishda xalq badiiy hunarmandchiligi va amaliy san'atining rolini oshirish, qo'lda yaratilgan yuksak badiiy asarlar tayyorlashning asriy an'alarini va o'ziga xos maktablarini qayta tiklash, shuningdek, hunarmandlarga davlat tomonidan ko'mak berishdan iborat edi. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1997-yil 4-iyundagi 282-sonli "Hunarmand" xalq hunarmandlari uyushmasini tashkil etish to'g'risida"gi Qarori ijrosi doirasida Qashqadaryo viloyatida [6] ham amaliy chora-tadbirlar ko'rildi. Xususan, Shahrisabz shahrida Respublika "Hunarmand" xalq hunarmandlari uyushmasining viloyat bo'limi tashkil etilib, "Musavvir" ilmiy-ishlab chiqarish markazi bilan hamkorlikda yetakchi xalq ustalari qoshida xalq badiiy hunarmandchiligi va amaliy san'ati ustaligiga o'rgatuvchi individual shogirdlik maktablarini tashkil etish yo'lga qo'yildi.

Yuqorida zikr etilgan tadbirlarning amaliy natijasi o'laroq, vohada yog'och o'ymakorligi, kashtachilik, zargarlik va boshqa hunarmandchilik yo'nalishlarida zamonaviy dizayn va qadimiy uslublarni uyg'unlashtirgan betakror asarlar yaratila boshladi. O'zbekiston Respublikasi mustaqil taraqqiyotining "Milliy yuksalish" davrida hunarmandchilikni rivojlantirishga yanada kuchli e'tibor qaratildi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 17-noyabrdagi "Hunarmandchilikni yanada rivojlantirish va hunarmandlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni[7] ushbu sohani rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosatining muhim ifodasi bo'ldi va keyingi yillarda sohaga oid normativ-huquqiy hujjatlar va amalga oshiriladigan ishlar takomillashtirib borildi. Mazkur Farmon ijrosi yuzasidan Qashqadaryo viloyatida kompleks chora-tadbirlar amalga oshirildi [8], jumladan, 2018-yilda Shahrisabz shahrida Hunarmandlar maskani o'z faoliyatini boshladi.

Maktabdan tashqari bolalar ijodiyoti muassasalari faoliyati ham rivojlanib bordi. Respublika o'quvchi va o'smirlar texnika ijodiyot markazi — o'quvchi va o'smirlar bilan texnikaga oid mashgulotlar olib boruvchi O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tasarrufidagi maktabdan tashqari bolalar muassasasi hisoblanadi. Mazkur markazning tarixiga nazar tashlaydigan bo'lsak, 1930 yil bolalar texnika va qishloq xo'jaligi stansiyasi nomi bilan tashkil etilgan. 1934 yilda esa texnika stansiyasi, 1948 yildan Respublika yosh texniklar stansiyasi, 1960 yildan Markaziy yosh texniklar stansiyasi degan nomlar ostida o'z faoliyatini davom ettirgan. 1991 yilda O'zbekiston mustaqillikka erishgach hozirgi nom bilan ish faoliyatini davom ettirgan. Markaz o'quvchi va o'smirlarning bo'sh vaqtlarini ko'ngilli hamda unumli o'tkazishlari uchun ularni texnika to'garaklariga jalb etib, texnikaga bo'lgan havasini kuchaytiradi, maktabda olgan nazariy bilimlarini amalda sinab ko'rish imkoniyatini yaratdi, texnikaga oid bilimlarini boyitadi, kasb-hunarga bo'lgan layoqatlari, qiziqishlarini aniqlashga yordam berdi. Shuningdek, sportning texnika turlari bo'yicha kadrlar tayyorlash va musobaqalar o'gkazishni tashkil etadi. 2005 yil O'zbekiston Respublikasida

136 texnika ijodiyot markazi, 8309 to‘garak va 2715 to‘garak rahbari faoliyat yuritdi; to‘garak mashg‘ulotlarida 66 yo‘nalish bo‘yicha 92 ming o‘quvchi ishtirok etgan [9]. Xuddi shunday 1991-1992 yillarda Qashqadaryo viloyatida ham “Yosh texniklar ” to‘garagi tashkil qilingan bo‘lib, ish rejasiga asosan texnik sohaga oid kadrlar tayyorlash masalasiga doir ta‘limiy ishlarni takomillashtirib bordilar .[10]

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 1996 yil 31 dekabrda PF-1962 “Respublikada musiqiy ta‘limni, madaniyat va san‘at o‘quv yurtlarini faoliyatini yaxshilash to‘g‘risida”gi Farmonining Qashqadaryo viloyatidagi ijrosi doirasida san‘at sohasi xodimlariga imtiyozlar, rag‘batlantirishlar, qimmatbaho musiqa asboblari to‘plash va ularni saqlash, ko‘rgazmalar tashkil qilish, yoshlarning madaniyat va san‘at sohasidagi yutuqlarini keng targ‘ib qilishga doir chora-tadbirlar amalga oshirildi.

Ijodkor yoshlarning faoliyatini rag‘batlantirish va samaradorligini ta‘minlash maqsadida ularni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash tizimli ravishda amalga oshirib kelindi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 1992-yil 28-avgustdagi PF-461-sonli "O‘zbekistonning ijodkor yoshlarini davlat yo‘li bilan qo‘llab-quvvatlash choralari to‘g‘risida"gi Farmoni ijodkor yoshlarning ma‘naviy kamoloti uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga xizmat qildi. Qashqadaryo viloyati misolida, viloyat hokimligining 1992-yil 30-dekabrda qarori bilan ijodkor yoshlarning ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari uchun viloyat markazidan 30 ta xonadon [11] ajratilgan bo‘lsa, 1993-yil 8-mayda qarorga asosan esa 40 xonadonli [12] uy-joy qurish uchun yer maydoni ajratildi.

Musiqqa, amaliy va tasviriy san‘at, kabi yo‘nalishlar rivojiga katta e‘tibor qartildi. O‘zbekiston xalqaro nufuzli musiqa va teatr festivallariga, iste‘dodli ijrochilar tanloviga va ko‘rgazmalariga mezbonlik qilib kelmoqda . Milliy tiklanish davrida ulug‘ ajdodlarimiz qoldirgan tabarruk meroslaridan oqilona foydalanish, milliy xalq o‘yinlarini qayta tiklash, rivojlantirish, ayollar orasida sportni ommalashtirish, milliy g‘ururimiz, jismoniy va ma‘naviy yuksalishni yuksak pog‘onada namoyish eta olgan “To‘maris” shaxsini abadiylashtirish maqsadida O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2001 yil 5 fevral 68-sonli qarorida “Onalar va bolalar” Davlat dasturining ijrosini ta‘minlash, Respublika Davlat sport Qo‘mitasining Qashqadaryo viloyati hududida xotin-qizlar o‘rtasida II Respublika “To‘maris” o‘qinlari festivalini o‘tkazish to‘g‘risidagi taklifi asosida festival 2001 yil 23-25 iyun kunlari Shaxrisabz shahrida o‘tkazilishi belgilandi . [13] Qashqadaryo viloyatida maktabdan tashqari ta‘lim muassasalari faoliyatini takomillashtirish, ta‘lim dargohlariga tashkiliy-metodik yordam ko‘rsatish, o‘quv to‘garaklari va klublari tarmog‘ini kengaytirish, o‘quvchi yoshlarni ushbu tadbirlarga jalb etish hamda ularga xalq hunarmandchiligi an‘analari va mehnat tarbiyasini singdirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirildi. Bu borada viloyat hokimligining tegishli qarori asosida aniq vazifalar belgilab, amalga oshirildi. [14] Mazkur chora-tadbirlarni amalga oshirish samarasi o‘laroq Qarshi shaxar kashshoflar va o‘quvchilar saroyi negizida birlashgan viloyat va shaxar bolalar va o‘smirlar ijodiyot markazi tuzildi. Ushbu Markazda estetik tarbiya va amaliy san‘at bo‘limlari, texnik ijodiyot va tabiatshunoslik, ekologiya bo‘limlari faoliyat yuritishi belgilandi.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston mustaqillikka erishgandan so‘ng mamlakatning madaniy-ma‘rifiy sohalarida, xususan, Qashqadaryo viloyatida ham tub o‘zgarishlar ro‘y berdi. Milliy qadriyatlarni tiklash, madaniy merosni asrab-avaylash, an‘naviy hunarmandchilikni rivojlantirish va yosh avlodni barkamol etib tarbiyalashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar amalga oshirildi. Qabul qilingan farmon va qarorlar, tashkil etilgan uyushmalar va markazlar, shogirdlik maktablari va hunarmandlar maskani – bularning barchasi Qashqadaryo viloyatida milliy tiklanish jarayonining muhim tarkibiy qismlari bo‘ldi va hududning madaniy-ma‘rifiy yuksalishiga xizmat qildi.

Iqtiboslar/Сноски/References.

1. Logan, William S. (2007). "Closing Pandora's Box: Human Rights Conundrums in Cultural Heritage". In Silverman, Helaine; Ruggles, D. Fairchild (eds.). Cultural heritage and human rights. New York, NY: Springer. ISBN 9780387713137. OCLC 187048155

2. Ann Marie Sullivan, Cultural Heritage & New Media: A Future for the Past, 15 J. MARSHALL REV. INTELL. PROP. L. 604 (2016) <https://repository.jmls.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1392&context=ripl>.
3. "Indigenous Cultural and Intellectual Property (ICIP) (AITB)". Arts Law Centre of Australia. 18 April 2011. Retrieved 21 July 2021.
4. Convention for the protection of cultural property in the event of Armed conflict .1954
5. O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2008-y., 14-15-son, 96-modda;
6. Qashqadaryo viloyati hokimligi arxivi 829-fond, 5-ro‘yhat,20 yig‘ma jild 53 bet
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining” Hunarmandchilikni yanada rivojlantirish va hunarmandlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5242-son Farmoni 2017-yil 17-noyabr.
8. Qashqadaryo viloyati hokimligi arxivi 829-Fond ,35 ro‘yhat,210 yig‘ma jild 60-bet.
9. O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi Yo harfi.225-bet
10. O‘zMA fond №97 Ro‘yhat №1 6-yig‘ma jild 12-b
11. Qashqadaryo viloyat hokimligi arxivi 829-jamg‘arma 1-Ro‘yhat 35-yig‘ma jild.85 bet.
12. Qashqadaryo viloyat hokimligi arxivi 829-jamg‘arma 1-Ro‘yhat 61-yig‘ma jild.118 bet.
13. Qashqadaryo viloyat hokimligi arxivi 829-jamg‘ama, 12-ro‘yhat 33-yig‘ma jild.77 bet.
14. Qashqadaryo viloyat hokimligi arxivi 829-jamg‘ama, 1-ro‘yhat 58-yig‘ma jild.85 bet.

ЎТМИШГА НАЗАР

1 МАХСУС СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР 1

LOOK TO THE PAST
SPECIAL ISSUE 1

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000